

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Roma Sancta sive Benedicti XIII. Pontificis Maximi &
Eminentissimorum & Reverendissimorum S. R. E.
Cardinalium Viva Virtutum Imago Æri & literis in
perennaturam Virtutum memoriam incisa**

Conlin, Johann Rudolph

Augustæ Vindelicorum, Anno MDCCXXVI

VD18 10209328

No. XXIII. Joannes Antonius De Via Bonnoniensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72633)

No. XXIII.

JOANNES ANTONIUS DE VIA BONNONIENSIS.

JOannes Antonius tit. S. Calixti Cardinalis de Viâ Bonnoniensis, Episcopus Arimensis, nobile Sydus, in urbe Bonnoniensi Anno 1660. 23. Octobris exortum est. Quem postea ad plures exteras provincias Pontificium Legatum missum, Poloni cen stellam Polarem intuebantur, Austria in Orientalibus plagis Bosphorum venerabatur, sua denique Occidentalis Italia Hesperum credebat. Tam nobilem Virum Bonnonia genuit, Polonia perfecit, Austria incrementum dedit. Magnū dixerunt Sarmatæ, Majorem Vindobona, Maximum Italia. Polonis Regem dedit, Austriam sedi pontificiæ arctius obstrinxit, Italiæ partem Magnam beneficiis complexus est. Id quibus perfectum artibus fuerit, non est, cur quæramus. Causa in promptu est; cum Sapientiâ Magistrâ summa quæque perfecit, cui facem Religio prætulit, cujus studiō unicè semper enituit. Urbanitatem si quis quærat, est, cur huc appellat. Si Oracula velit, eum consulat. Si procedere in bonâ Viâ velit, Joannis Antonii de Viâ consiliis utatur. Eum Maximis quibusve rebus peragendis unicè natum, forensibus negotiis quādoque exercitandum, Innocentius XII. Pontifex Maximus censēbat; cui Soli suum lumen magnâ ex parte hoc Sydus debet; licet favor humanus nullas sibi partes ibi vindicârit, sed destinatio Pontificia solos viros, Religionē summos, ad summa quæque secreverit, Ibat igitur An. 1697. felicibus avibus in Poloniam Joannes Antonius, in illo dissentientium opinionum freto felices ventos inflaturus. Fridericus Augustus Saxonie Elector, Religionis pauld ante amplexatæ merito, apud complures prævalebat; sed Archiepiscopus Gnesnensis, idēque regni Primas, propiori affectu in Galium Principem, Ludovicum Franciscum Contyum ferebatur, & eodem veluti cestro plures secum in transversum agebat. Gallicarum pecuniarum gratus torrens per Poloniam currebat magis quàm serpebat. Planè constat, Poloniam gurgitem inexplibilem esse, cui vix unquam satisfacias. In Regum suorum electionibus suffragia utilitate metiuntur; & nisi cupream eorum monetam argenteâ mutes, vix aliquid apud homines pecuniosos efficies. Modò non exarescat fons ille argenteus, quo riganda ac temperanda plerumque sunt comitia, spes tua in salvo erit. Rege Casimiro Anno 1668. abdicante, à Principe Condæo unam præpotentem fœminam pro suffragio sibi procurando quadragenū florenorum millibus emptam fuisse constat; Nec minus Carolus Lotharingus, cui aliàs tot eximia sua decora suffragabantur, undecies centena Rhenensium millia profuderat, ut Rex Poloniæ esset. Tot tunc pecuniæ in instabilem illum Euripum incertâ spe projiciebantur. In ultima electione Joannes Antonius Davia pro Friderico Augusto ita stabat, ut multū Saxonia habeat, quod Daviæ debeat. Eo tempore Princeps Contyus haud procul Dantisco in monasterio, quod Olivam vocant (& Pacis etiam Olivam Anno 1660. prætulerat) morabatur, ut Polonis se vocantibus cum milite Gallico, qui non infrequens affluerat, præsto esset. Tam propè erat, ut in comitiis Warsoviensibus Rex diceretur, ut pene jam dictus crederetur, præfestinis nuntiis in Galliam avolantibus. Verū aliter Superis visum, qui Wittekindi progeniem neo-Catholicam in id solium vocabant. Eam etiam

etiam

etiam in rem Joannes Philippus, Passaviensium Episcopus, ex Comitibus Lambergiis, Cæsaris Legatus, vires omnes, & Sapientiam in se non vulgarem intendebat; Et Davia ac Lambergio ceu gemino Ariete admoto, succussus est ille oppositionis murus, & in Augustum suffragiis itum. Cum uterque præter Principem suorum clarissimam mentem nihil egisset, illorum tamen Polonorum odia incurrebant, quibus mala mens, saniora consilia excusserat. Post eam electionem deploranda Polonia in civilia bella usque adeo exarserat, ut abominando gentibus exemplo, rite electus & inauguratus Rex ab illegitimo conciliabulo, cui Suecus armatus præsidebat, Anno 1704. 11. Julii throno dejiceretur. Huic torrenti, omnes æquitatis limites transcendenti, intrepido studio Maximus Nuntius sese opposuit; & quandoquidem ad Archiepiscopum Gnesnanum Regni Primatem novi inauguratio regis pertinebat, Pontificias literas & minas produxit, quibus Archiepiscopus disertis verbis ab eo actu exercendo suspendebatur; unde ille exterritus, Dantiscum profugit, id saltem solatii paulò post nactus, ut miseris Poloniae, quarum ille fax & author exstiterat, intermoreretur; felicior futurus, si pro tremendi muneris sui ratione Archiepiscopus idem, & Purpuratus, patriam suam servatam maluisset, quàm cum inter ejus ardentia busta sui splendorem nominis quæsit. Sed cælum estis, Eminentissimi Proceres, cui una nebula, quin purum maneat, non officiat. Postea Polnans Episcopo, qui primas sibi à Primatibus partes vindicabat, idem fulmen intentatum; & cum ille, insuper habitis minis Pontificiis, tamen ab opere non destitutus videretur, ab Rege Augusto Warsoviae interceptus, contumaciam captivitate luebat. Rex tamen Augustus pro summo suo in sedem Romanam studio Pontificiis juribus facilè concessit, ut mytratus captivus Davia, Pontificio Nuntio, ocyus extraderetur; qui eum, suo Secretario Merendâ addito, Romam deduci curavit, ne sydus illud iniquis & procellosum Sarmaticum cælum novis turbinibus involveret. Planè toto Nuntiaturæ suæ tempore Davia immortalem sibi apud Polonos, qui patriam servatam quàm perditam mallebant, gloriam inibat; nam adversus omnia adversariorum machinamenta, spretis malevolorum minis, nec odia curans, aut ullam potentiam reformidans, solam justitiam ante mentis oculos habens, inconcusso studio semper steterat, & pro Sacri muneris sui ratione adversus omnes, quos oportebat redargui, & qui universas domos subvertebant, in doctrina sua, in integritate & gravitate verum sanum & irreprehensibile loquebatur. Anno 1705. ad Nuntiaturam Viennemensem redibat, quam Provinciam jamdum An. 1700. summa cum laude administraverat, haud facilè avocandus, nisi summa Poloniae necessitates, quæ tunc in lubrico stabat, tantum virum sibi vindicassent. Jam illo tempore ea felicitas Davia obtigerat, ut Neoprogenitum Austriae Principem, Leopoldum, Josephum, Johannem, Thaddæum, Narcissum, Antonium, Xaverium, Philippum sacris lustralibus undis ablueret; licet paucorum mensium interjectu cum eo Principe, Austriae spem longam unâ elatam, Christianus Orbis ingemuerit; qui universim ita sentit, *idem fore Orthodoxæ Religionis, & Austriacæ satum potentie.* Post illum Ann. 1701. regiam sobolem Mariam, Amaliam, Josepham, Antoniam, Theresiam, Cordulam eadem salutiferâ undâ Christo initiaverat; quæ modo Bavariae Hæreditario Principi Carolo Alberto in lætissimam conjugem obtigit, Austriacis Aquilis cum Boicis Leonibus felici fœdere nexis. Subinde postquam Maximus Nuntius Davia, Pontificis non minùs, quàm ipsius Imperatoris voluntate, secundò Viennam venisset, eum gratiæ locum apud Jovem Austriacum obtinuerat, qualiscunque à viro tam probatæ sapientiæ expectari poterat. Enimvero perplexus temporum status, cruentissimo tunc equidem per Europam bello ingravescente, vel circumspectissimum virum exigebat; nam licet Roma, quidquid aliter ageret, haud satis benè agi posse crederet, difficile tamen erat, cum vel maximè sequestrum & partium Medium sumus Pontifex ageret, ut utrique Parti placeret, quæ totum volebat. Quocunque se verteret sa-

pien-

pientissimus Pater, omnia maximis circumsepta difficultatibus reperiebat. Si huc respiciebat, navem charybdis absorptum ibat; si illuc inclinaret, scyllarum vorago stragem minitabatur. Ad hæc Mars Germanus æquæ ac Gallicus illo tempore ditionem Pontificiam non tam peragrabatur, quam suam ibi sedem figere visus. Dum unus intrabat, alter sequebatur: cuicumque hospitium denegabat, hostem faciebat. Sæpè etiam factum, ut privatæ Ducum aut militum injuriæ in causam communem traherentur. Super omnia ea res maximi momenti ventilabatur; cum Philippo V. in Regem Hispaniarum agnito, Carolus III. eandem nuncupationem sibi vindicaret. Et cum his angustiis, quæ ad Sacram Sedem pertinebant, Pontificii per Europam Nuntii universi luctabantur; adeo ut viros omni exceptione majores, cunctos merito dixeris, qui eo tempore sub hac incude sudabant. Tunc prudentissimus Davia, ut offensæ Aulæ tempestatem aliquantum declinaret, Neostadium abibat; tam gratus Cæsari, ut ab invitissimo dimitteretur: mox iterum revocandus; nam ei nubi discutiendæ aptissimus videbatur. Et Serenum factum est coelum, hujusfyderis interposito. Hoc etiam silentio prætermittendum neutiquam videtur, Marchionem Daviam, Eminentissimi Purpurati Germanum Fratrem, qui Germanum Martem sequebatur, tam celebribus adversus Gallos per Italiam excursionibus inclaruisset, ut hostium terror factus fuerit. Prope erat, ut An. 1702. octavo Junii Ducem Vendomium, Gallicorum armorum Herculem, suis in castris insigni stratum gemmate interciperet. Ejus tentorium haud procul Pado flumine fixum stabat; hinc Davia assumpto strenuo militum manipulo, secundo amne devehebatur; Et primas hostium stationes facile fefellerat, se Gallos ægros in Nosocomiis curandos deducere simulans. Fraudem adjuvabant transfugæ Galli, qui ejusdem linguæ commercio popularibus suis suspecti esse haud merebantur. Exscensione facta, non nisi octuaginta passibus à Ducis tentorio miles Cæsareus aberat; cum eorum unus sclopoto temere an dolo exploso, rem prodidit, & Gallis undequaque accurrentibus, magnum Davia beneficium fortunæ debebat, militem innoxium retrahere potuisse; Nec tamen Magnis Fata invida viris tam inclytum Heroem sinebant esse grandævum; nam cum brevi postea in hostem duceret, & in fronte agminis consistens, cunctos ad pugnam animaret, sclopo, ut insignibus armis conspicuus erat, trajectus illico occubuit; Marte tam grandi tunc quidem hostiâ placato; nam ex plebeis neque unum quidem interiisse constat. Sed ab eo Heroe, ad Fratrem Togatum Josephum Antonium Daviam retrogrediendo, eum meritis summum, sacra purpurâ sibi cohonestandum Clemens XI. ducebat, ut qui in partem maximam laborum quàm longissimo tempore venerat, in arenâ gloriæ aliis non inferior haberetur. Erat tunc Arimini Episcopus, quæ maritima urbs est, in Romaniola sita, quam nunc vulgo Rimini vocant. Eum Episcopatum integerrima probi Antistitis laude administrabat. Ergo An. 1716. 12. Maij Cardinalis Præbyter renunciabatur, ingens sacra Purpuræ decoramentum futurum, unde ipsi splendor non minùs conciliaretur; nec tamen ante Calendas Maij insequentis Romam solemnè ritu intraverat: credo equidem, sanctior Flora primum Maij diem elegerit, quâ pulcherrimum hunc *Amarantum*, seu (si quis plùs dicere velit, *Imperatoriam*) in princeps Ecclesiæ Viridarium transferret. Aliquantum postea ad Legationem Urbinatum missus, eam Legationem ipso Clemente XI. in Consistorio Secreto 12. Aprilis 1717. habito, attestante, *multa cum laude* administraverat. Inde ad Legationem Romandiolæ in eodem Consistorio evocabatur, quocumque advocaretur, Religionis & Sapientiæ laude probatissimus. Anno 1721. Ab invictissimo Germanorum Imperatore patentissimum Diploma obtinuerat, cujus vigore jus Indigenatus in Regno Neapolitano amplissimo favore in eum conferebat; quem certè Regia Parthenope ceu suum amplectitur. Videlicet, cum in omnem terram exiverit sonus ejus, Roma, Vindobona, Sarmatæ, verè Daviam, seu de Via Bona nunquam deviantem, complectuntur, amant, remunerantur.